

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 16/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä lokakuuta 2014 lähettänyt sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan valmistelevalle hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta (HE 201/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Pekka Humalto, sosiaali- ja terveysministeriö
- kehittämisspäälikkö Tuula Ahlgren ja kehittämisspäälikkö Mikko Ryyänen, Kansaneläkelaitos.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettua lakia siten, että kuntoutusrahaa voitaisiin maksaa osittaisena kuntoutujalle, joka työskentelee osapäiväisesti kuntoutuspäivänä. Tarkoituksena on kannustaa kuntoutujaa työskentelemään osapäiväisesti kuntoutuksen aikana. Työn ja kuntoutuksen yhteensovittamista pyritään edistämään mahdollistamalla kuntoutusrahan maksaminen vähintään neljä tuntia matkoineen kestävän kuntoutuksen ajalle. Kuntoutuksesta aiheutuvan työstä poissaolon

kestosta riippuen kuntoutujalle maksettaisiin kuntoutusraha joko täysimääräisenä tai osakuntoutusrahana. Osakuntoutusraha maksettaisiin osapäiväisesti kuntoutuspäivänä työskentelevälle ja sen määrä olisi puolet sen kuntoutusrahan määrästä, jonka hän saisi estyessään työstään kokopäiväisesti.

Esitys liittyy valtion vuoden 2015 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä lokakuuta 2015.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan mahdollisuutta maksaa kuntoutusraha osakuntoutus-

rahana. Lisäksi kuntoutusrahaan oikeuttavan kuntoutuksen päivittäistä vähimmäiskestoa ehdotetaan lyhennettäväksi 6 tunnista 4 tuntiin.

Osakuntoutusrahaa voitaisiin maksaa, jos kuntoutuja olisi palkkatyössä tai toimisi yrittäjänä. Jos kuntoutuja ei olisi ansiotyössä tai hänen ei olisi mahdollista käyntikertana järjestettävän kuntoutuksen jälkeen mennä töihin, hänen toimeentulonsa turvattaisiin täysimääräisellä kuntoutusrahalla. Ehdotus perustuu sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2012 asettaman työryhmän laatimaan laajempaan toimintaohjelmaan osatyökykyisten työllistymisen edistämiseksi.

Valiokunta pitää esitystä kannatettavana. Uudistus tuo joustavuutta kuntoutuksen toteuttamistapaan ja parantaa kuntoutettavan toimeentuloa. Nykyisin on jo järjestetty käyntikertoihin perustuvaa avokuntoutusta eri sairausryhmille. Jos kuntoutujan ei ole ollut mahdollista käyntikertana järjestettävän kuntoutuksen jälkeen mennä töihin, hän ei yleensä ole saanut tuolta päivältä palkkaa eikä myöskään kuntoutusrahaa, koska sen maksaminen on sidottu 6 tunnin vähimmäiskeston. Taloudellista kannustinta osallistua käyntikertamuotoiseen kuntoutukseen ei siten ole ollut.

Ehdotettu malli mahdollistaisi kuntoutuksen kehittämisen niin, että kuntoutujalla on kannustin osallistua kuntoutukseen ja työskennellä osapäiväisesti saman päivän aikana. Näin uudistus

helpottaa työn ja kuntoutuksen yhteensovittamista. Osakuntoutusraha on etu myös työnantajalle, kun työntekijän osapäiväinen työskentely mahdollistuu kuntoutuspäivänä.

Valiokunta pitää hyvänä, että osakuntoutusrahan maksaminen ja kuntoutuspäivän vähimmäiskeston muuttaminen mahdollistavat kuntoutuksen sisällöllisen kehittämisen nykyistä tarkoituksenmukaisempaan, avomuotoisempaan sekä vaikuttavampaan suuntaan. Uudistus todennäköisesti monipuolistaa kuntoutuspalvelujen tarjontaa siten, että jatkossa useiden koko päivän kestävien palveluiden rinnalle tulee enemmän avomuotoisia, pääosin käyntikertoihin perustuvia kuntoutusmalleja.

Valiokunta pitää tärkeänä kuntoutusmahdollisuuksien ja kuntoutusmallien kehittämistä, koska kuntoutus on keskeisessä roolissa työllistymisen edistämisen, työkyvyttömyyden ehkäisyn ja työurien pidentämisen kannalta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
jäsen. Johanna Jurva /ps
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /kok
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Lasse Männistö /kok
Hanna Mäntylä /ps

Mikael Palola /kok
Terhi Peltokorpi /kesk
Sari Sarkomaa /kok
Hanna Tainio /sd
Anu Vehviläinen /kesk
Ulla-Maj Wideroos /r
Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.